

Oplæg til trepartsmøde

29. april 2008

Mere velfærd kræver mere arbejde

Arbejdsmarkedskommissionen skal medio 2009 komme med forslag til, hvordan man varigt kan få befolkningen til at yde en ekstra arbejdsindsats. Ikke fordi mere arbejde er et mål i sig selv, men fordi mere arbejde er en forudsætning for fortsat at kunne finansiere det velfærdssamfund, der er stor opbakning til i Danmark.

Kommissionen har valgt at arbejde bredt og åbent. Arbejdsmarkedets parter bliver konsulteret for at høre deres bud på både problemer og mulige løsninger. Kommissionen vil ligeledes tage kontakt til forskere og praktikere. Det gør kommissionen ud fra en grundlæggende anerkendelse af, at viden, indsigt og erfaringer må hentes mange steder fra.

Med dette notat vil Arbejdsmarkedskommissionen præsentere rammen for arbejdet – og dermed også rammen om de diskussioner, kommissionen gerne vil have med eksterne parter. Samtidig indeholder notatet en angivelse af centrale analysefelter, som vil indgå i det videre arbejde.

I. Opgaven – at sikre et varigt løft i beskæftigelsen

De overordnede politiske mål for de kommende år er, at velfærden skal udbygges, at skattetrykket ikke skal stige, samt at finanspolitikken skal være ansvarlig, dvs. at den skal være *holdbar*.

En holdbar finanspolitik forudsætter, at de finanspolitiske prioriteringer frem mod 2015, som der er truffet politisk beslutning om, ikke medfører behov for skatte-stigninger eller andre tilpasninger på et senere tidspunkt. Det indebærer, at de aktuelle prioriteringer ikke må føre til en varig forøgelse af den offentlige nettogæld i pct. af BNP. Eller med andre ord: Regningen må ikke sendes videre til kommende generationer.

Ifølge Finansministeriets 2015-plan var finanspolitikken som udgangspunkt holdbar givet de finanspolitiske beslutninger og prioriteringer *inden* 2015-planen.

Nye finanspolitiske prioriteringer frem mod 2015 omfatter bl.a. en kvalitetsfond til offentlige investeringer, forbedret offentlig service og en klimastrategi. Disse initiativer skønnes i planen at indebære et finansieringsbehov på i alt 0,5 pct. af BNP. Forlængelsen af skattestoppet til 2015 og skatteaftalen fra september 2007 stiller ifølge Finansministeriets opgørelse krav om yderligere finansiering på 0,3 pct. af BNP. Disse politiske prioriteringer skønnes dermed samlet set at forringe holdbarheden med 0,8 pct. af BNP, svarende til ca. 14 mia. kr. årligt.

For at sikre, at finanspolitikken fortsat kan være holdbar, skal der derfor gennemføres tiltag, som samlet set styrker de offentlige finanser med mindst 0,8 procent af BNP.

Om dette er tilstrækkeligt afhænger bl.a. af, om der frem mod 2015 bliver truffet nye politiske beslutninger, som indebærer yderligere stigninger i de offentlige udgifter, eller om arbejdsudbuddet (målt i timer) falder mere end forventet. I så fald vil finansieringsbehovet blive tilsvarende større.

Hvis skattetrykket ikke skal stige, og de offentlige udgifter ikke reduceres i forhold til det planlagte, er der – hvis regningen ikke skal gå videre til kommende generationer – kun én mulighed tilbage: Den samlede arbejdsindsats skal øges, så der bliver et større skattegrundlag til at finansiere velfærden.

Arbejdsmarkedskommissionens opgave er at fremlægge konkrete forslag, der – mindst – kan give en varig forbedring af de offentlige finanser på 0,8 pct. af BNP. Det er en betydelig udfordring, ikke mindst fordi den demografiske udvikling i de kommende år vil reducere det samlede arbejdsudbud målt i timer.

I den aktuelle konjunktursituation er der stor fokus på at afhjælpe problemer med arbejdskraftmangel, men det er ikke Arbejdsmarkedskommissionens hovedopgave. Arbejdsmarkedskommissionens opgave er at komme med konkrete forslag til, hvordan den finanspolitiske holdbarhed kan sikres gennem et varigt løft i den samlede beskæftigelse. Nogle initiativer til at afhjælpe arbejdskraftmangel vil samtidig forbedre de offentlige finanser – andre ikke eller kun i ringe grad.

Regeringen har også nedsat en Skattekommission, der primo 2009 skal komme med forslag til en samlet reform af det danske skattesystem. Det er ikke Skattekommissionens hovedformål at bidrage til at styrke de offentlige finanser, hvilket netop er formålet med Arbejdsmarkedskommissionen. Det er et krav til Skattekommissionen, jf. Skattekommissionens kommissorium, at ”skattereformen gennemføres inden for de holdbare økonomiske rammer, som er fastlagt i 2015-planen”. Dvs. en skattereform må ikke indebære en belastning af de offentlige finanser. Det udelukker omvendt ikke, at en kommende skattereform kan levere et bidrag til at styrke de offentlige finanser. Men det må betragtes som usandsynligt, at en skattereform kan opfylde det udmøntede finansieringskrav i 2015-planen.

Siden Arbejdsmarkedskommissionen blev nedsat, er der gennemført tiltag med potentiel betydning for størrelsen af kommissionens opgave. Gennemførelsen af den politiske aftale om Jobplanen vurderes ikke at påvirke den finanspolitiske *holdbarhed* i nævneværdig grad (hvorimod Jobplanen vil give et vist bidrag til at modvirke *arbejdskraftmanglen*).

Forårets overenskomstfornyelse på det offentlige område tegner til at trække den samlede arbejdsindsats lidt ned. Det skyldes adgangen til at holde betalt fri på barns 2. sygedag, udvidet adgang til at holde forældreorlov med løn og indførelse

af seniorbonus/seniorfridage. Aftalerne indeholder dog også muligheder for at aftale en fast ugentlig arbejdstid på mere end 37 timer, hvilket kan trække i retning af højere gennemsnitlig arbejdstid.

Samlet set er det Arbejdsmarkedskommissionens vurdering, at omfanget af kommissionens opgave er omtrent uændret i forhold til udgangspunktet. Dvs. målet er varigt at øge danskernes arbejdsindsats, så det styrker de offentlige finanser med mindst 0,8 pct. af BNP.

II. Udfordringens størrelse

En varigt større arbejdsindsats kan opnås gennem, at flere er i beskæftigelse frem for at være på overførselsindkomst, gennem længere arbejdstid eller ved en kombination heraf.

Der er derfor også mange måder at illustrere størrelsen af udfordringen på. *I tabel 1* er vist tre eksempler på mulige scenarier, der opfylder kravet om at styrke de offentlige finanser med 0,8 pct. af BNP.

Tabel 1	
Eksempler på scenarier, der øger den finanspolitiske holdbarhed med 0,8 pct.	
	Bidrag til holdbarhed, pct. af BNP
<i>Scenarium 1: Flere beskæftigede:</i>	
Varigt løft i beskæftigelsen (og samtidigt fald i antallet af overførselsmodtagere) på 50.000 personer	0,8
<i>Scenarium 2: Øget arbejdstid:</i>	
Den gennemsnitlige årlige arbejdstid pr. beskæftiget øges med ca. 3 pct.	0,8
<i>Scenarium 3: Kombination af beskæftigelse og arbejdstid:</i>	
1) Varigt løft i beskæftigelsen (og samtidigt fald i antallet af overførselsmodtagere) på 20.000 personer.	0,3
2) Uændret gennemsnitlig arbejdstid frem til 2015 (indebærer at den gennemsnitlige årlige arbejdstid pr. beskæftiget øges med 1,8 pct.).	0,5
I alt:	0,8
Anm.: Effekten af de anførte beskæftigelsesstigninger forudsætter, at der er tale om personer, der i stedet for at være offentligt forsørgt er i ordinær fuldtidsbeskæftigelse til en gennemsnitlig løn, og at det ikke kræver ekstra offentlige udgifter at sikre den ekstra beskæftigelse.	
Kilde: 2015-planen og egne beregninger.	

Scenarium 1 viser udfordringens størrelse, hvis den alene skal løses ved at få flere beskæftigede og færre modtagere af overførselsindkomst. I dette tilfælde er kravet 50.000 personer, der skal være i almindeligt ustøttet arbejde på fuld tid og til almindelig løn i stedet for at være passivt offentligt forsørgede. Beregningerne om-

fatter ikke eventuelle offentlige merudgifter, fx til opkvalificering eller til at forebygge problemer, der kan føre til langvarig offentlig forsørgelse.

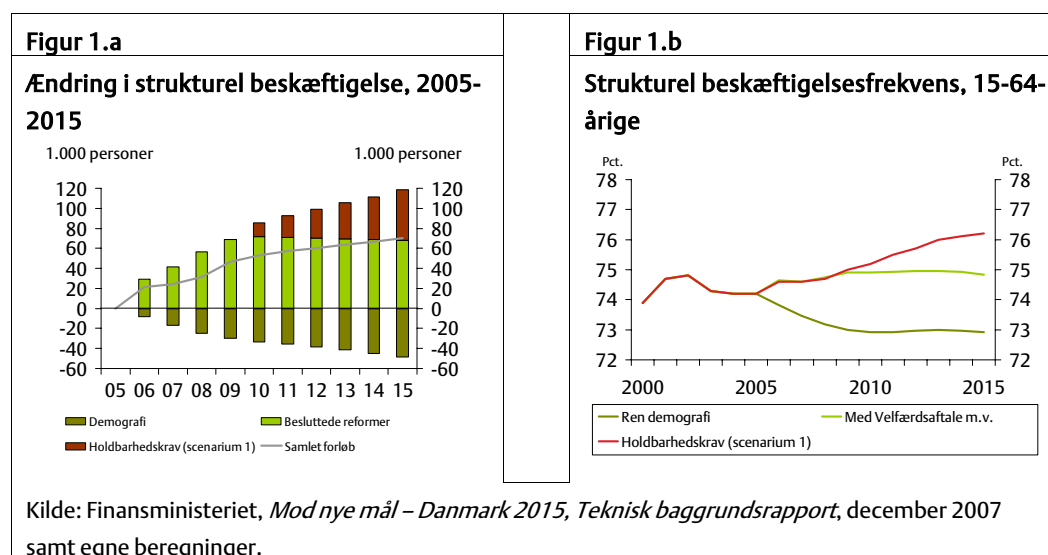
Scenarium 2 viser, hvor meget arbejdstiden skal øges for de allerede beskæftigede, såfremt hele kravet skulle opfyldes ad denne vej. Det vil kræve en forøgelse af den gennemsnitlige årlige arbejdstid med ca. 3 pct., svarende til omkring 45 timer for hver beskæftiget.

I scenarium 3 er der tale om en kombination af 20.000 ekstra beskæftigede (under samme forudsætninger som i scenarium 1) og en uændret gennemsnitlig arbejdstid frem til 2015 (hvilket bl.a. på grund af den demografiske udvikling forudsætter, at hver beskæftiget arbejder ca. 30 timer mere årligt). Det er det eksempel, der er omtalt både i 2015-planen og i Arbejdsmarkedskommissionens kommissorium.

De tre scenarier er som nævnt eksempler, der skal illustrere udfordringens størrelse. En bestemt fordeling mellem mere beskæftigelse og øget arbejdstid er ikke et selvstændigt mål. Det centrale er, at det samlede resultat giver det fornødne finansieringsbidrag til det offentlige. Der vil være mange veje til at skabe en øget arbejdsindsats.

Flere i beskæftigelse

I de kommende år vil befolkningsudviklingen isoleret set trække i retning af lavere beskæftigelse. Der er allerede gennemført en række reformer, der modvirker dette fald, *jf. figur 1.a*. Under forudsætningerne i scenarie 1 vil den strukturelle beskæftigelsesfrekvens skulle stige til godt 76 pct. frem mod 2015, *jf. figur 1.b*.

I praksis kan det dog vise sig, at der er behov for at øge beskæftigelsen med væsentligt mere end de 50.000 personer, der er nævnt i scenarium 1. Kravet kan meget vel vise sig at være på 75.000-100.000 beskæftigede. Det skyldes, at det ikke er alle former for øget beskæftigelse, der bidrager lige meget til de offentlige finanser.

Bidraget til den offentlige økonomi fra øget beskæftigelse kommer dels fra øgede skatteindtægter, dels fra færre udgifter til overførsler. Det er derfor afgørende for effekten, hvilken indkomst de ekstra beskæftigede har, og hvor meget der spares på offentlige overførselsindkomster. Effekten afhænger også af, i hvilket omfang den ekstra beskæftigelse kræver offentlige udgifter – fx til opkvalificering, løntilskud eller skatterabat.

50.000 ekstra beskæftigede vil være for lidt, hvis fx:

- De beskæftigede ikke arbejder på fuld tid.
- De beskæftigede opnår lavere løn end de allerede beskæftigede.
- Det kræver udgifter at få flere i beskæftigelse, fx til løntilskud, aktivering eller skatterabat.
- Beskæftigelsesfremgangen ikke samtidig betyder et fald i de offentlige udgifter til overførselsindkomster.
- Der er udgifter eller tilskud til personer, hvor der ingen effekt er (støttespild).

Øget arbejdstid

Hvis det fornødne finansieringsbidrag på 0,8 pct. af BNP skal skaffes alene gennem en øget arbejdstid for de allerede beskæftigede, så skal den gennemsnitlige årlige arbejdstid øges med ca. 3 pct. Det er en betydelig udfordring. Det svarer til en forøgelse af den årlige arbejdstid med ca. 45 timer eller en forøgelse af den ugentlige arbejdstid med ca. 1 time for alle beskæftigede.

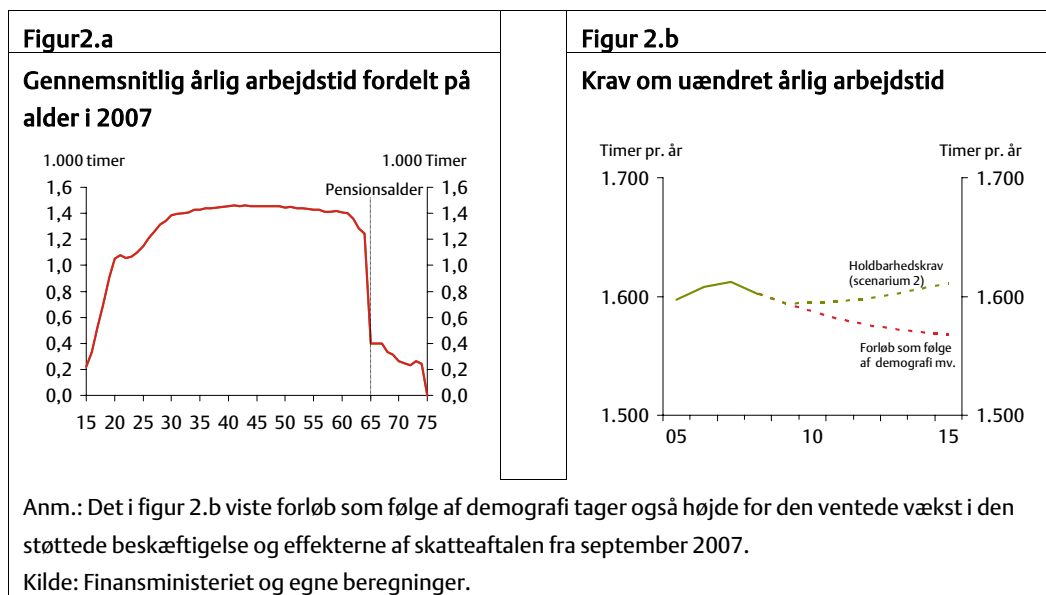
Øget arbejdstid vil forbedre de offentlige finanser som følge af øgede skatteindtægter, hvorimod der (stort set) ikke vil være sparede udgifter til overførselsindkomster. Omregnet til fuldtidspersoner svarer den nævnte forøgelse af arbejdstiden derfor til 75.000-80.000 personer.

Udfordringen med at øge arbejdstiden skal ses i lyset af, at den gennemsnitlige årlige arbejdstid som udgangspunkt må ventes at falde med lidt under 2 pct. frem mod 2015. Det er der flere grunde til.

For det første indebærer den demografiske udvikling, at befolkningen kommer til at bestå af både flere unge og flere ældre frem til 2015. I forhold til andre erhvervsaktive er den gennemsnitlige arbejdstid lavere for personer under 30 år og for arbejdende pensionister, *jf. figur 2.a.*

For det andet indebærer den forudsatte vækst i den støttede beskæftigelse frem mod 2015 lavere gennemsnitlig arbejdstid, idet arbejdstiden i disse job typisk er væsentligt mindre end fuld tid.

I modsat retning trækker de seneste nedsættelser af marginalsatserne, der frem mod 2015 skønnes at føre til en forøgelse af arbejdstiden. Samlet set er der imidlertid udsigt til et fald i den gennemsnitlige arbejdstid på knap 2 pct. frem mod 2015, jf. figur 2.b.

Hertil kommer, at stigende velstand kan give anledning til ønsker om mere fritid mv. og dermed et nedadgående pres på arbejdstiden, jf. fx også den aktuelle overenskomstfornyelse på det offentlige område.

III. Flere mulige veje

Når opgaven er at øge den samlede mængde af arbejde, er der grundlæggende tre mulige indsatsområder:

- 1) Personer, der allerede er beskæftigede, kan arbejde flere timer om ugen, om året eller over livsforløbet
- 2) Personer, der er på arbejdsmarkedet, kan være i beskæftigelse en større del af tiden i kraft af bedre strukturer på arbejdsmarkedet, der sænker den strukturelle ledighed
- 3) Flere personer kan fastholdes/inddrages i arbejdsstyrken. Det kan ske både ved at fastholde og tiltrække kvalificerede personer og ved at skabe bedre rammer for, at personer med nedsat arbejdsevne m.fl. har plads på arbejdsmarkedet.

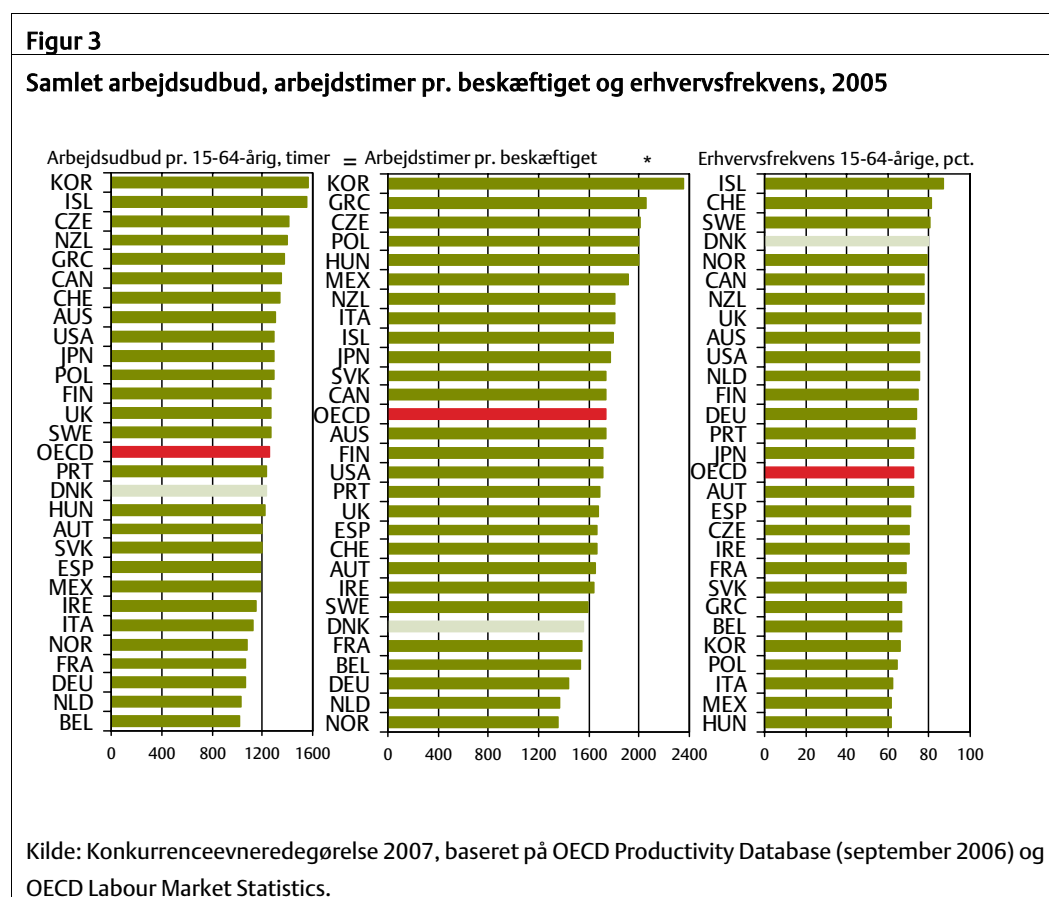
Arbejdsmarkedskommissionen har *ikke* lagt sig fast på, hvordan vægten bør være mellem de forskellige strategier i den endelige pakke af forslag. Dette afsnit tjener derfor alene til at beskrive, i hvilke retninger kommissionen vil kigge for at afsøge et eventuelt potentiale. Der er tale om en foreløbig liste, der løbende udbygges bl.a. som resultat af, at dialogen med eksterne parter kan lede til identifikation af yderligere områder med et væsentligt potentiale i forhold til kommissionens opgave.

Kommissionen vil indsamle og trække på relevante eksterne undersøgelser og forskningsresultater. Men kommissionen vil også selv sætte analyser i gang.

1. Arbejdstid

Som tidligere anført ville den finanspolitiske holdbarhed kunne sikres, hvis personer i beskæftigelse – i gennemsnit – arbejdede ca. 45 timer mere om året.

Sammenlignet med mange andre europæere arbejder de beskæftigede danskere relativt få timer om året. Det til trods for, at den gennemsnitlige arbejdstid har været stigende de senere år, bl.a. fordi færre arbejder på deltid. Danskerne arbejder i gennemsnit lidt under 1.600 timer om året, mens man f.eks. i Finland arbejder 1.700 timer og i Island 1.800, *jf. figur 3*.

Til gengæld er der i Danmark, som det også fremgår af figur 3, en høj erhvervsdel-

tagelse. 8 ud af 10 danskere er på arbejdsmarkedet, mens det kun er 7 ud af 10 i fx Frankrig og Irland.

Der er en vis sammenhæng mellem de to faktorer: Den høje erhvervsdeltagelse hænger sammen med, at der i Danmark er relativt flere kvinder, unge og lidt ældre, der arbejder. Og netop blandt disse grupper er kort arbejdstid mere udbredt end for andre. Endvidere er der en tendens til, at en højere erhvervsdeltagelse hos kvinder indebærer en lavere arbejdstid hos mænd.

Resultatet af den høje erhvervsdeltagelse og korte arbejdstid er, at det samlede arbejdsudbud pr. dansker svarer til gennemsnittet for OECD-landene. Man kan derfor hverken sige, at danskerne arbejder særlig meget eller særlig lidt. Island har et højt samlet arbejdsudbud, fordi landet *både* har højere erhvervsdeltagelse og længere arbejdstid end Danmark.

Arbejdsmarkedskommissionen vil søge at afdække de barrierer, der eksisterer i forhold til at øge arbejdstiden.

Arbejdstiden afhænger af den enkeltes ønsker, men påvirkes også af rammevilkårene, herunder arbejdstiden for de udbudte job. Er der forhold i lovgivning eller overenskomster, der hæmmer muligheden for at arbejde flere timer for de, der gerne vil? Hvor mange deltidsbeskæftigede ønsker højere arbejdstid, og hvori består barriererne?

2. Strukturel beskæftigelse og ledighed

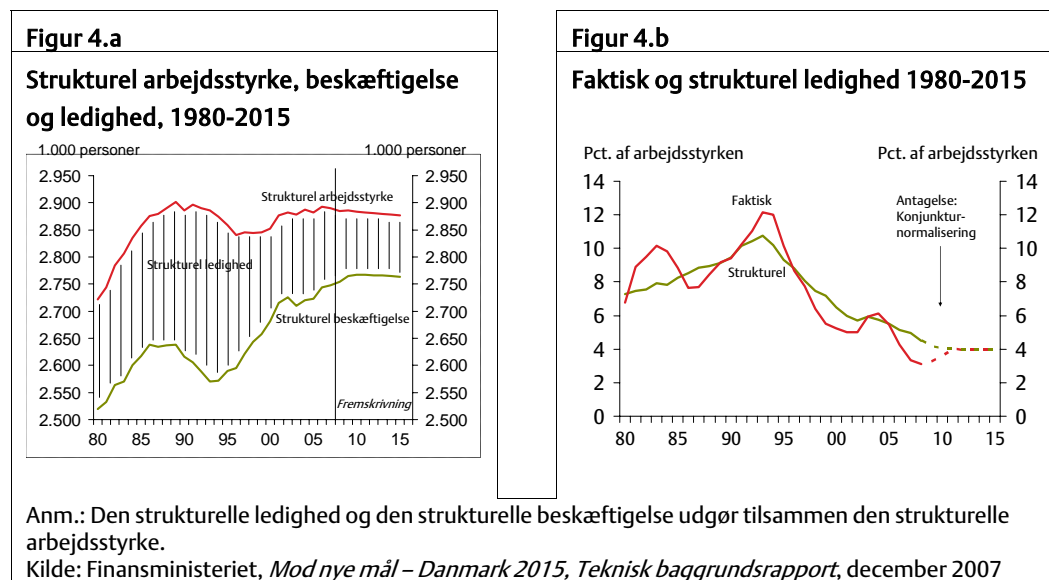
Strukturel beskæftigelse og strukturel ledighed er begreber, der beskriver, hvor stor den grundlæggende beskæftigelse og ledighed er i et samfund på et givent tidspunkt – uafhængig af konjunkturerne.

Niveauerne for den strukturelle beskæftigelse og ledighed afhænger en række faktorer, bl.a. regler og aftaler omkring arbejdsmarkedet, herunder den aktive arbejdsmarkedspolitik, dagpengesystemet, rammerne for løndannelsen og regler om ansættelse og afskedigelse. Den strukturelle ledighed påvirkes også af en række andre forhold, fx øvrige overførsels- og tilbagetrækningsordninger og uddannelsessystemet.

Den faktiske ledighed svinger omkring den strukturelle ledighed. I perioder med højkonjunktur vil den faktiske ledighed ligge under den strukturelle. Omvendt vil den faktiske ledighed i perioder med lavkonjunktur være større end den strukturelle. Ved at reducere niveauet for den strukturelle ledighed vil beskæftigelsen imidlertid være højere både under høj- og lavkonjunktur.

Den strukturelle beskæftigelse har – ifølge Finansministeriet - været stigende og den strukturelle ledighed faldende siden midten af 1990'erne, *jf. figur 4.a og 4.b*. Det skyldes blandt andet reformerne af arbejdsmarkedspolitikken, herunder intensiveringen af den aktive arbejdsmarkedspolitik og forkortelsen af dagpengeperioden.

Fremadrettet er der i 2015-planen forudsat et fald i strukturledigheden i perioden fra 2007 til 2010 som følge af initiativerne i Velfærdsaftalen (bl.a. øget afprøvning af de lediges rådighed, fremrykket aktivering og intensiveret aktivering). Det strukturelle niveau for den registrerede ledighed er på denne baggrund i 2015-planen forudsat reduceret med ca. 1 pct.enhed til 4 pct. af arbejdsstyrken i 2010, jf. figur 4b¹.

Arbejdsmarkedskommissionen vil analysere nærmere, hvilke parametre, der er bestemmende for den strukturelle beskæftigelse (og ledighed) samt beskæftigelsespotentialet i at justere i parametrene. En lang række forhold kan undersøges i den sammenhæng.

Centralt på området står naturligvis beskæftigelsespolitikken. Relevante analyseområder omfatter bl.a. den aktive arbejdsmarkedspolitik og hele indretningen af dagpenge- og kontanthjælpssystemerne.

Velfærdsaftalen betød, at aktiveringsindsatsen blev fremrykket fra 12 til 9 måneder for ledige over 30 år. Derudover blev der indført intensiv aktivering af dagpenge-modtagere, som har været ledige i mere end 2½ år. Det vil være relevant for Arbejdsmarkedskommissionen at analysere disse ændringer i aktiveringsindsatsen med henblik på at kunne identificere virkningerne af forskellige instrumenter i den aktive arbejdsmarkedspolitik.

I forlængelse af allerede foreliggende analyser og initiativer vil det også være relevant at udbygge kendskabet til effekterne af de enkelte aktiveringstiltag i relation til forskellige grupper af ledige. Ligeledes er der behov for at få overblik over effekterne af sanktioner og rådighedskrav til ledige.

¹ I reduktionen af den strukturelle registrerede ledighed indgår en statistisk effekt af den øgede aktiveringsindsats, idet aktiverede ledige ikke tæller med i den registrerede ledighed og derfor heller ikke indgår i det strukturelle niveau for den registrerede ledighed. Det strukturelle fald i *brutto*ledigheden (ledige+aktiverede) frem mod 2010 som følge af Velfærdsaftalen skønnes til ca. ½ pct.enhed.

På samme måde er det relevant for Arbejdsmarkedskommissionen at kunne forholde sig til virkningerne af de tiltag, der de senere år er blevet gennemført for at øge kontanthjælpsmodtageres incitament til at arbejde.

Uddannelsesforhold, herunder den forventede udvikling i arbejdsstyrkens kvalifikationer, kan have betydning for mis-matchproblemer og dermed den fremtidige balance på arbejdsmarkedet.

Tilsvarende kan det undersøges, om indvandring af (kvalificeret) arbejdskraft – ud over effekten på arbejdsstyrkens størrelse – også kan påvirke de strukturelle forhold på arbejdsmarkedet, fx ved at styrke efterspørgslen efter kortuddannet arbejdskraft. Derigennem kan indvandringen eventuelt have en afledt effekt på de offentlige finanser, selv om den direkte betydning er beskedent.

3. Større arbejdsstyrke

Der er en tæt sammenhæng mellem arbejdsstyrkens størrelse og beskæftigelsen. Derfor vil en udvidelse af arbejdsstyrken være et virkemiddel til at øge den samlede beskæftigelse.

I dag forlader mange velkvalificerede ældre arbejdsmarkedet inden folkepensionsalderen. En fastholdelse af flere seniorer på arbejdsmarkedet vil give et værdifuldt bidrag til beskæftigelsen.

På tilbagetrækningsområdet kan erfaringer med 1999-reformen af efterlønsordningen analyseres, specielt effekten af pensionsmodregningen og præmieordningen for at fortsætte med at arbejde efter at to-års-reglen er opfyldt.

Det kan endvidere undersøges, hvilke barrierer der er for en mere gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, både på udbuds- og efterspørgselsiden. En del seniorer udtrykker ønske om at kunne trække sig gradvist tilbage fra arbejdsmarkedet. I praksis er det dog fortsat ret få, der vælger at arbejde ved siden af efterlønnen, selv om efterlønsordningen giver fleksible rammer for denne kombination.

Danske unge synes fortsat at fuldføre deres uddannelser senere end unge i de fleste andre lande. Mulighederne for at nedbringe denne forsinkelse – hvilket kan give et bidrag til at øge beskæftigelsen – kan undersøges.

Et bidrag til at øge den samlede beskæftigelse kan også opnås ved at styrke arbejdsudbuddet for en række grupper, der i dag har reduceret eller slet ingen kontakt med arbejdsmarkedet. Det kan fx dreje sig om kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 4 og 5, langtidssyge sygedagpengemodtagere og personer med nedsat arbejdsevne.

Rummeligheden på arbejdsmarkedet afhænger ikke blot af de individuelle tilskyndelser og muligheder for at udbyde sin arbejdskraft for personer i udkanten af arbejdsmarkedet. Det er også vigtigt, at denne type arbejdskraft efterspørges. Hvis større rummelighed på arbejdsmarkedet skal bidrage markant til en styrkelse af de

offentlige finanser, skal den ekstra beskæftigelse i videst muligt omfang ske i form af ustøttet beskæftigelse.

Rummeligheden afhænger derfor også af offentlige og private virksomheders vilje og evne til at fastholde medarbejdere, der får reduceret deres arbejdsevne og til at nyansætte personer med svage kvalifikationer eller nedsat arbejdsevne.

En markant forøgelse af den samlede beskæftigelse vil formentlig kræve en reduktion i antallet af personer, som er visiteret til overførselsordninger, der er tiltænkt personer med andre problemer end ledighed, herunder nedsat arbejdsevne. Knap 500.000 personer er på overførselsindkomst/i støttet beskæftigelse i forbindelse med nedsat arbejdsevne, sygdom eller lignende, *jf. tabel 2*. Godt 300.000 personer modtager overførselsindkomst i forbindelse med ledighed, efterløn eller barsel.

Tabel 2	
Overførselsmodtagere (ekskl. SU-modtagere) og personer i støttet beskæftigelse, 2007, 15-64-årige, 1.000 helårspersoner¹⁾	
Ledige mv.	130
- A-dagpenge ²⁾	86
- Kontanthjælpsmodtagere (ledige) ²⁾	35
- Voksenlærlinge	9
Personer med nedsat arbejdsevne mv. ³⁾	481
- Førtidspension ⁴⁾	237
- Fleksjob	45
- Sygedagpenge	89
- Kontanthjælp (problemer udover ledighed) ²⁾	79
- Revalideringsydelse	21
- Ledighedsydelse	12
Andre ordninger	199
- Barselsdagpenge ⁵⁾	56
- Efterløn	143
I alt	811
1) Alle tal er foreløbige.	
2) A-dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere er inklusiv aktiverede. Ledigheden er opgjort efter metoden gældende til og med 2007.	
3) Totalen indeholder knap 1.000 personer i servicejob.	
4) Førtidspension er inkl. førtidspensionister i skånejob (med løntilskud), men ekskl. pensionister i udlandet.	
5) Barselsdagpenge er inkl. 2.000 personer på børnepasningsorlov.	
Kilde: Finansministeriet, jobindsats.dk og egne beregninger.	

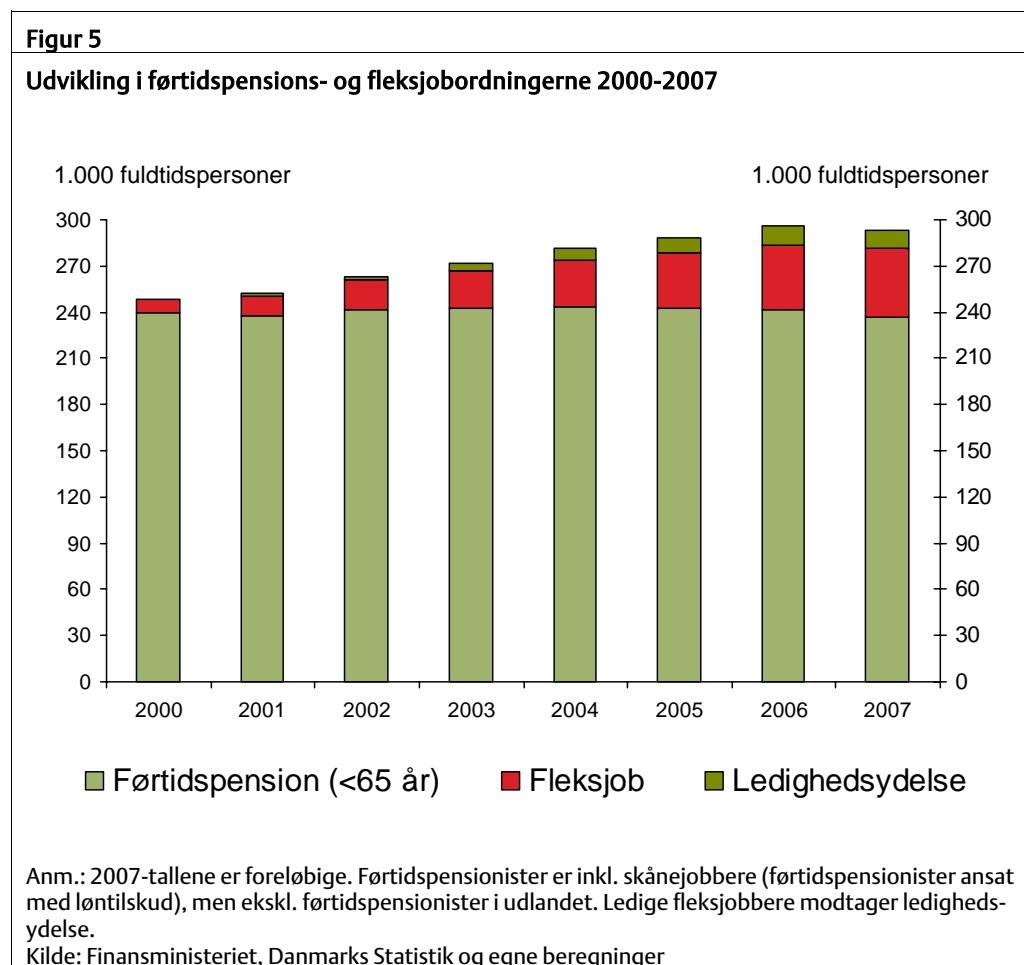
Det samlede antal af overførselsmodtagere og personer i støttet beskæftigelse har ligget konstant i perioden 2000-2006 på ca. 850.000 personer. Først i 2007 er tallet

faldet til ca. 810.000 personer, hvilket hovedsagelig skyldes udviklingen i ledigheden.

Der er generelt behov for et overblik over, hvad der medfører udstødning fra arbejdsmarkedet. Hvor meget betyder fysisk og psykisk arbejdsmiljø, arbejdsrelaterede skader og nedslidning i forhold til ikke-arbejdsrelaterede helbredsproblemer og handicap? Den forebyggende arbejdsmiljøindsats skal medvirke til at forebygge ulykker og nedslidning, således at flest muligt beholder den fulde arbejdsevne frem til pensionsalderen. Forløbene frem mod marginalisering fra arbejdsmarkedet vil ligeledes blive analyseret med henblik på at afdække, hvilke indsatser, der kan bidrage til at afkorte perioden på offentlig forsørgelse.

I de seneste år har bestræbelserne på at skabe mere rummelighed på arbejdsmarkedet givet sig udslag i, at antallet af personer visiteret til støttet beskæftigelse er steget markant. Men det er sket, uden at det har ført til færre sygedagpengemodtagere eller færre på førtidspension, som det ellers blev forudsat i forbindelse med førtidspensionsreformen fra 2003.

Antallet på førtidspension eller visiteret til fleksjob er steget fra knap 250.000 personer i 2000 til knap 300.000 personer i 2006, *jf. figur 5*.

I 1. halvår 2007 faldt antallet af tilkendelser til førtidspension midlertidigt, hvilket skal ses i lyset af indkøringsvanskeligheder i de nye jobcentre. Blandt andet derfor ventes et lille fald i niveauet fra 2006 til 2007.

Det er derfor vigtigt at få analyseret mulighederne for at begrænse tilgangen til ordninger for personer med nedsat arbejdsevne, således at færre personer bliver langvarigt offentligt forsørgede. I dette arbejde bør også indgå en undersøgelse af, under hvilke omstændigheder nedsat arbejdsevne er en permanent tilstand, og hvad der kan gøres for at øge graden af tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Det er endvidere vigtigt at fokusere på samspillet mellem sundhedssystemet og beskæftigelsessystemet i forhold til personer med helbredsproblemer.

Arbejdsmarkedskommissionen vil arrangere et seminar med deltagelse af relevante eksperter, interesseorganisationer m.v. med henblik på at afdække eksisterende viden på førtidspensions- og sygefraværsområdet og drøfte muligheder for at begrænse antallet af personer, der bliver langvarigt offentligt forsørgede. Seminaret ventes afholdt den 10. juni 2008.